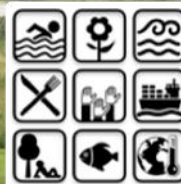

STERKE LEKDIJK

Salmsteke Ontkiemt!

Salmsteke
Ontkiemt!

STERKE LEKDIJK

<p>Gemaakt door:</p> <p>Ringwade 41 3439LM Nieuwegein</p> <p>T. +31 (0)88-91.020.00 www.wsp.com</p>	<p>In opdracht van:</p> <p>Poldermolen 2 3994 DD Houten</p> <p>T. +31 (0)30-634.5700 www.hdsr.nl</p>
---	---

Documenthistorie

Versie	Datum	Opmerking / reden wijziging
0.a	11-01-2022	Aanpassen n.a.v. advies commissie m.e.r.
0.b	11-01-2022	Aanpassen aangevulde reactie op advies m.e.r.
0.c	19-01-2022	Aangevuld met beantwoording zienswijzen
1	21-01-2022	Aanpassingen n.a.v. overleg 20-01-2022
2	24-01-2022	Aanpassingen n.a.v. versie 1
3	04-02-2022	Aanpassingen niet gelijktijdig ter inzage met overige besluiten.
4	22-02-2022	Aanpassing Fractie Water Natuurlijk

Inhoud

Inhoud	4
1 Inleiding	5
1.1 Het project	5
1.2 Ontwerpbesluiten	6
1.3 Gecoördineerde projectprocedure Projectplan Waterwet	6
1.4 Beantwoording zienswijzen	6
1.5 Vervolg procedure	6
1.6 Leeswijzer	7
2 Advies van de Commissie m.e.r	8
3 Wijzigingen ten opzichte van het ontwerp besluit	14
3.1 Projectplan Waterwet 'Dijk'	14
3.2 Wijzigingen naar aanleiding van de zienswijzen	14
3.3 Ambtshalve wijzigingen	14
4 Bijlagen	15

1 Inleiding

1.1 Het project

De Lekdijk tussen Amerongen en Schoonhoven is in de laatste beoordeling afgekeurd en voldoet grotendeels niet aan de veiligheidseisen. De dijk is veelal niet voldoende sterk meer en op een beperkt aantal plekken onvoldoende hoog. Versterking van ca. 55 kilometer van de Lekdijk is nodig om de veiligheid van het achterland, waaronder ook een deel van de Randstad, in de toekomst te waarborgen. De beheerder van de dijk, Het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR), is daarom het project Sterke Lekdijk gestart. Het doel van de Sterke Lekdijk is om een waterkering te realiseren binnen de brede context van de omgeving. Dit betekent dat de dijkversterking landschappelijk is ingepast, koppelkansen zijn afgewogen en raakvlakprojecten in beeld zijn. De dijkversterking is opgenomen in het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP, onderdeel van het Deltaprogramma) waarin de waterschappen en Rijkswaterstaat samenwerken om de primaire waterkeringen aan de veiligheidsnorm te laten voldoen. Gezien de omvang (55 km), wordt de versterking van de Lekdijk aan de hand van 6 deelprojecten opgepakt. Eén van deze deelprojecten is de dijkversterking bij Salmsteke.

Figuur 1 Impressie van het plangebied in de huidige situatie

De dijkversterking voor Salmsteke heeft raakvlakken met de ontwikkeling van de uiterwaard. Dit was ook de reden om dijktraject Salmsteke als 1e Sterke Lekdijk traject uit te werken. Gedurende de verkenningsfase werden de raakvlakken duidelijker en bleek een duidelijke meerwaarde gezien te worden in een integrale aanpak van het gebied. Bestuurlijk is daarom gekozen om ná de verkenning de planuitwerking gezamenlijk te doorlopen: één project waarin de doelstellingen voor dijk en uiterwaard worden gerealiseerd: Salmsteke Ontkiemt! Deze samenwerking is verankerd in een samenwerkingsovereenkomst voor de planuitwerking en heeft geleid tot de ter inzage legging van een viertal ontwerp besluiten en het Milieueffectrapport.

1.2 Ontwerpbesluiten

Voor de realisatie van deze dijkversterking en de ontwikkeling van de uiterwaard is een nieuw bestemmingsplan en een aantal hoofdvergunningen nodig. Deze stukken hebben tegelijkertijd in ontwerpversie ter inzage gelegen van 20 oktober tot en met 16 december 2021. Een ieder kon zienswijzen op de volgende stukken indienen:

1. Ontwerp projectplan Waterwet 'Dijkversterking Lekdijk, Salmsteke' Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden;
2. Ontwerp bestemmingsplan 'Salmsteke Uiterwaard', gemeente Lopik;
3. Ontwerp projectplan Waterwet 'Uiterwaard Lekdijk, Salmsteke', Minister van Infrastructuur en Waterstaat;
4. Ontwerpbesluit watervergunning voor het maken en behouden van een zwemplas met inrichting, een pleisterplaats, een fietspad en een boothelling aan de rechteroever van de Lek nabij km. 962.000 in de gemeente Lopik, Minister van Infrastructuur en Waterstaat;
5. Milieueffectrapport 'Salmsteke Ontkiemt!'.

1.3 Gecoördineerde projectprocedure Projectplan Waterwet

Op dit Projectplan Waterwet 'Dijk' is de gecoördineerde projectprocedure van toepassing. Dit betekent dat alle benodigde ontwerp - 'hoofdbesluiten' en het MER (Milieueffectrapport) gelijktijdig gepubliceerd en ter inzage gelegd zijn. Als gevolg van de Waterwet is het college van Gedeputeerde Staten aangewezen als coördinerend bevoegd gezag voor de Projectplan Waterwet procedure. De Gedeputeerde Staten van Utrecht overzien en dragen zorg voor de gecoördineerde projectprocedure. De provincie Utrecht regelt als coördinerend bevoegd gezag de procedure van de besluiten en het MER, zoals het publiceren van de stukken en het coördineren van het loket voor alle zienswijzen die zijn ingediend op de ontwerpbesluiten.

1.4 Beantwoording zienswijzen

De zienswijzen zijn doorgestuurd naar de desbetreffende bevoegde gezagen (gemeente Lopik, Rijkswaterstaat) die de ingediende zienswijzen hebben betrokken bij de definitieve besluitvorming. In totaal zijn er twee zienswijzen ingediend die ingaan op diverse onderwerpen.

Samen met de gemeente Lopik, de provincie Utrecht en Rijkswaterstaat zijn de zienswijzen beoordeeld en beantwoord. In bijlage 1 zijn de zienswijzen samengevat opgenomen die betrekking hebben op alle besluiten, waaronder ook het projectplan Uiterwaard, het bestemmingsplan Salmsteke Uiterwaard en de watervergunning. Elk onderdeel is apart beantwoord. Ook is aangegeven of de zienswijze heeft geleid tot aanpassing van het besluit en op welke wijze de aanpassing is doorgevoerd.

1.5 Vervolg procedure

Het Algemeen Bestuur van het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (verder HDSR) stelt het Projectplan Waterwet 'Dijk' naar verwachting in het eerste kwartaal van 2022 definitief vast. **Na vaststelling**

van het Projectplan Waterwet door het Algemeen Bestuur van HDSR ontvangen de indieners een reactie op hun zienswijze.

HDSR heeft het Projectplan Waterwet 'Dijk' vervolgens ter goedkeuring voorgelegd aan de provincie Utrecht. De provincie had wettelijk gezien 13 weken om het Projectplan Waterwet goed te keuren. Zodra de provincie het projectplan heeft goedgekeurd, werd dit door de provincie bekendgemaakt. De indieners van de zienswijzen heeft na goedkeuring van het Projectplan Waterwet deze Nota van Antwoord ontvangen. Het goedkeuringsbesluit en het Projectplan Waterwet 'Dijk' liggen vervolgens 6 weken ter inzage voor beroep.

Het vastgestelde projectplan Uiterwaard, de watervergunning en het bestemmingsplan Salmsteke Uiterwaard hebben op een eerder moment ter inzage gelegen namelijk direct nadat Rijkswaterstaat en gemeente Lopik deze besluiten hebben vastgesteld. De beantwoording van de zienswijzen tegen deze besluiten zijn in een aparte nota beantwoord en hebben net als de besluiten ter inzage gelegen.

Tegen de definitieve besluiten kan beroep worden ingediend door belanghebbenden bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

1.6 Leeswijzer

De beantwoording van de zienswijzen is te vinden in bijlage 1. De samenvatting van het definitieve advies van de commissie m.e.r. is beschreven in de tabel in hoofdstuk 2. In deze tabel is ook een samenvatting opgenomen van de aanvulling van het Milieueffectrapport naar aanleiding van het advies. De volledige aanvulling op het Milieueffectrapport is opgenomen in bijlage 2. De wijzigingen ten opzichte van ontwerpbesluiten zijn opgenomen in hoofdstuk 3. In bijlage 4 is de rapportage stikstofdepositie gebruiksfase opgenomen en in bijlage 5 de ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming.

2 Advies van de Commissie m.e.r

De CIE-m.e.r. heeft op 18 januari 2022 definitief advies uitgebracht over het aanvullen en aanscherpen van het Milieueffectrapportage. De onderstaande tabel geeft samengevat de punten weer waarop de commissie een advies voor toelichting of herzien heeft uitgebracht. In de 2^e kolom is de samengevatte reactie vanuit het project Salmsteke ontkiemt! opgenomen. Voor de volledige reactie zie bijlage XX met de Aanvulling op het Milieueffectrapport.

	Advies Commissie m.e.r.	Reactie
1	<p><i>De taludverflauwing heeft een negatief effect op het landschap, de effecten van de beheerstroken op het landschap zijn in het MER niet beoordeeld. Vanwege de mogelijke negatieve effecten hiervan, vindt de Commissie het van belang voor de besluitvorming dat nut en noodzaak van deze maatregelen beter worden onderbouwd, of dat ook een variant zonder deze maatregelen wordt onderzocht. De commissie adviseert om in een aanvulling op het MER, voordat het besluit over het projectplan wordt genomen:</i></p> <p><i>ofwel een variant zonder beheerstroken en zonder binnendijkse taludverflauwing volwaardig te vergelijken met de andere varianten;</i></p> <p><i>ofwel een betere onderbouwing te leveren van nut en noodzaak van deze maatregelen, waarbij het voldoen aan de waterveiligheidsdoelen nadrukkelijk los wordt gezien van het beheer.</i></p>	<p>Het belang van een binnentalud met een helling van 1:3 of flauwer is gedurende de planuitwerking in beeld gekomen en door het hoogheemraadschap uitvoerig beschouwd en afgewogen. Het heeft geleid een standpunt dat als volgt kan worden samengevat: "Een belangrijk onderdeel van de dijk is het talud (het steile gedeelte direct onder de kruin). Op dat talud is een goede erosiebestendigheid van groot belang. Mocht er in extreme omstandigheden water over de dijk heen komen, dan mag er bij de taluds van de dijk geen erosie optreden, dit maakt de dijk minder sterk, Een erosiebestendig talud bestaat uit een goede grasmat, een goede kleilaag en een voldoende flauw talud. Voor de Lekdijk geldt dat het talud niet overal flauw genoeg is. Waar nodig voor de waterveiligheid, zullen we daarom het talud verflauwen.</p> <p>Ten aanzien van de beheerstrook is aangesloten op het grondverwervingsbeleid van het hoogheemraadschap. Dit beleid is vastgelegd Strategienota grondvererving Sterke Lekdijk en daarmee ook van toepassing op het traject Salmsteke. Het noodzaak van beheerstroken in relatie tot de waterveiligheidsopgave is als volgt gemotiveerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beheerstrook binnendijks (5 m): Bij golfoverslag en/of overloop is een goede erosiebestendigheid van de bekleding op het binnentalud, het knikpunt en de eerste meters van de aangrenzende berm of het aangrenzende maaiveld van groot belang. Een goed onderhouden bekleding op het binnentalud, in het knikpunt en op de eerste meters van de berm/maaiveld -waarbij er geen objecten

		<p>aanwezig zijn- is dus essentieel. De eerste meters na het knikpunt zijn vooral van direct belang voor de veiligheid in verband met erosie nabij de kniklijn bij golfoverslag en/of overloop. De aangrenzende strook van 5 meter is vooral van belang om veilig en goed onderhoud voor de lange termijn te borgen, gericht op het hebben en houden van een goed onderhouden bekleding op het binnentalud. Hoe smaller de strook grenzend aan de kniklijn, hoe groter het risico op een afnemende erosiebestendigheid ter plekke. Er zijn geen richtlijnen voor de hoeveelheid meters grenzend aan de kniklijn waarvan de bekleding in een optimale staat moet verkeren. Bij het bepalen van de breedte van de strook is in ieder geval de samenhang met het gekozen overslagdebiet van belang, net zoals de taludhelling en de breedte van het binnentalud. Vanuit het beheerdersoordeel wordt de 5 meter van belang geacht om voldoende risico af te dekken. Deze breedte wordt overigens ook gehanteerd door andere waterschappen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Beheerstrook buitendijks (5 m): Het belang van goed beheer en onderhoud van het buitentalud is groot. Dit is het talud dat primair belast wordt bij hoogwater. Om dit beheer en onderhoud doelmatig uit te voeren is een beheerstrook in eigendom noodzakelijk
2	<p><i>De bijlagen bij het MER geven wel inzicht in de effecten in de realisatiefase en (permanente) effecten op het grondwater, maar besteden geen aandacht aan de mogelijke onomkeerbare lange termijn effecten van het in de bodem brengen van een omvangrijke kunststof constructie en de onzekerheden daarbij.</i></p> <p><i>De effecten van de terugvaloptie, waarbij de damwand dieper moet worden aangebracht dan de filterconstructie, zijn evenmin duidelijk. Ook is niet duidelijk welke andere oplossingen voor de pipingmaatregel (in de verkenningsfase) zijn overwogen.</i></p>	<p>Voor het gedeelte tussen dijkpaal 95,5 tot 107,5 is een pipingopgave uitgewerkt in de vorm van een verticale innovatieve pipingmaatregel aan de binnenzijde van de dijk. Hiervoor is een Verticaal Zanddicht Geotextiel (VZG) indicatief als <u>referentie</u>ontwerp gehanteerd. De reden dat er een referentieontwerp en geen definitief ontwerp is opgenomen, is om de innovatiepartner -deze is op dat moment nog niet gecontracteerd- de ruimte te bieden om met een innovatief alternatief te komen. In de VO'plus'/DO-fase wordt de maatregel door de innovatie-partner verder uitgewerkt en worden de mogelijkheden niet beperkt tot alleen VZG.</p> <p>Ook is gekozen voor een cultuurhistorische en ecologische opwaardering van de kleiputten in de dijkvoetzone met minimale middelen zonder</p>

		<p>grondverzet. De terugvaloptie van een klei-inkassing is in deze fase daardoor afgefallen. Specifiek ten aanzien van grondwatereffecten is in de Ontwerpnootitie Verticale Innovatieve Maatregel (bijlage bij de MER) gesteld dat er slechts beperkte invloed op de freatische grondwaterstand nabij het scherm; opstuwning aan de dijkzijde en verlaging aan de zijde van het achterland. Nader te beschouwen in het DO met aanvullende peilbuisgegevens. Mitigerende maatregelen zijn voorhanden om de gevolgen te reduceren en daarmee is sprake van beheersbare effecten.</p>
3	<p><i>Uit het MER blijkt dat voor de 'maatwerklocatie' Oude Veerhuis in beide varianten wordt uitgegaan van een kistdamconstructie met onverankerde damwanden. Deze oplossing is complex en ingrijpend en het risico op schade aan het monument is relatief groot. De bijlage Ontwerpnootitie STBU10 (Ontwerpnootitie STBU analyse locatie Oude Veerhuis, 12 februari 2021 – Pagina 567-586 van de bijlagenbundel bij het MER) laat echter zien dat uit nader onderzoek – uitgevoerd nadat het voorkeursalternatief was gekozen - is gebleken dat de buitendijkse stabiliteit ter plaatse voldoet aan de normen. Naar aanleiding van deze conclusie wordt in dit rapport aanbevolen het voorkeursalternatief met de kistdam te heroverwegen. Gesteld wordt dat een oplossing in grond mogelijk een doelmatiger oplossing is. Het is onduidelijk wat met deze aanbeveling is gedaan en waarom beide varianten toch uit gaan van de kistdamconstructie.</i></p>	<p>In deze fase is ter plaats van het Veerhuis een controle uitgevoerd op het mechanisme STBU. Op basis van o.a. deze uitkomst (STBU voldoet) is opnieuw een analyse uitgevoerd naar de constructieve oplossing. Dit heeft niet geleid tot een ontwerpaanpassing. Een oplossing in grond is niet mogelijk aangezien ter plaatse van het Veerhuis ook niet wordt voldaan aan STBI en binnendijks geen ruimte beschikbaar is om een oplossing in grond (steunberm) in te passen. Dit is beschreven in de Ontwerpnootitie constructieve oplossing locatie Oude Veerhuis (bijlage bij de MER).</p>
4	<p><i>Voorafgaand aan de publicatie van het MER en het ontwerp-projectplan heeft een uitgebreid ontwerp- en participatieproces plaatsgevonden. Dit heeft onder andere geleid tot het samenbrengen van de dijkversterkingsopgave met andere opgaven en wensen in het gebied in een integrale gebiedsontwikkeling. In de verkenningsfase is vervolgens op basis van een aantal kansrijke oplossingen een keuze gemaakt voor een voorkeursalternatief voor de dijkversterking. Voor de verkenningsfase is geen apart MER opgesteld. Het voorkeursalternatief vormt de basis voor de planuitwerking, waarvoor in het MER twee mogelijke varianten zijn onderzocht.</i></p>	<p>De planvorming voor dijkversterking en uiterwaardinrichting beslaat een lange periode met een verkenningsfase en een planuitwerkingsfase. Tijdens de verkenningsfase zijn voor de dijkversterkingsopgave drie verschillende kansrijke oplossingen onderzocht en heeft een uitgebreid ontwerp- en participatieproces plaatsgevonden. Daarbij is nadrukkelijke ingegaan op de samenhang en consequenties van de uiterwaardontwikkeling. De (milieu)effecten van kansrijke oplossingen en de overwegingen bij de keuze van het voorkeursalternatief zijn beschreven in de 'Nota voorkeursalternatief Salmsteke', 'Notitie voorkeursalternatief uiterwaard Salmsteke'</p>

		<p>en 'Milieueffectrapport Salmsteke deel 1' en de 'Nota beantwoording & reacties Voorkeursalternatief Salmsteke dijk en uiterwaard'. De initiatiefnemers zijn van mening dat de (milieu)effecten van kansrijke oplossingen en de argumenten die hebben geleid tot het voorkeursalternatief afdoende zijn beschreven in genoemde documenten. Het thans door de commissie beoordeelde MER beschrijft de effecten van twee varianten op het voorkeursalternatief die tijdens de planuitwerkingsfase zijn onderzocht en afgewogen. In hoofdstuk 7 van dit MER is referentielijst opgenomen met links naar documenten uit de verkenningfase</p>
5	<p><i>In het MER zijn twee varianten op het voorkeursalternatief (VKA) vergeleken: een variant 'Technisch' en een variant 'Natuurlijk'. Doordat in de verkenningfase al een aantal bepalende keuzes is gemaakt, zijn de verschillen tussen de varianten beperkt. De variant 'Technisch' komt grotendeels overeen met het VKA, in de variant 'Natuurlijk' is een aantal optimalisaties opgenomen 'op grond van een reeks aanvullende ontwerpbesluiten'. Dit geeft aan dat de varianten niet gelijktijdig en op eenzelfde detailniveau zijn ontwikkeld tot gelijkwaardige varianten</i></p>	<p>In paragraaf 2.4 van de aanvulling op het MER is nader toegelicht op welke wijze en in welke documenten de resultaten van de verkenningfase zijn vastgelegd. De initiatiefnemers zijn van mening dat onderscheidende alternatieven ('de hoeken van het speelveld') in de verkenningfase afdoende zijn beschouwd en onderzocht. Het thans door de commissie beoordeelde MER beschrijft de effecten van twee varianten op het voorkeursalternatief die tijdens de planuitwerkingsfase zijn onderzocht en afgewogen. Voor de nadere onderbouwing van gemaakte keuzes in de verkenningfase wordt verwezen naar de 'Nota voorkeursalternatief Salmsteke', 'Notitie voorkeursalternatief uiterwaard Salmsteke' en 'Milieueffectrapport Salmsteke deel 1' en de 'Nota beantwoording & reacties Voorkeursalternatief Salmsteke dijk en uiterwaard'.</p>
6	<p><i>In de verkenningfase is een aantal maatregelen onderzocht, die vanuit natuuroogpunt nog aanvullende meerwaarde kunnen leveren. Dit geldt vooral voor de aanleg van ooibossen het toestaan van meer dynamiek in de nevengeul. Hoewel dit vanuit de KRW-doelstellingen en de doelen van het Nationaal Natuurnetwerk (NNN) niet noodzakelijk is, worden dergelijke maatregelen in het rivierengebied wel bepleit, mits deze niet tot (rivierkundige) belemmeringen leiden. Wat betreft de dynamiek in de geul is er voldoende onderzoek gedaan en lijken er weinig mogelijkheden voor extra dynamiek te bestaan zonder de veiligheid te belemmeren.</i></p>	<p>De uitgangspunten en opgaven voor dijkversterking en uiterwaardontwikkeling zijn beschreven in de 'Nota ontwerpuitgangspunten verkenningfase Salmsteke' en de 'Nota van uitgangspunten uiterwaard Salmsteke'. Het ontwikkelen van buitendijks ooibos was daarbij geen uitgangspunt of doel en is daarom niet richtinggevend geweest het ontwerpproces. In de planuitwerkingsfase is bij het rivierkundig onderzoek nadrukkelijk een optimum gezocht tussen opgaande vegetatie in de uiterwaard en het beperken van onacceptabele rivierkundige effecten. Bij de planuitwerking voor de uiterwaard zijn diverse samenwerkingspartners</p>

	<p><i>Aangezien de rivierkundige belemmeringen bij ooibos op de stromingsluwe plaatsen beperkt lijken te zijn, geeft de Commissie in overweging om bij de verdere detaillering van het ontwerp te onderzoeken of ooibos alsnog meegenomen kan worden.</i></p>	<p>betrokken. Hun belangen, grondposities en financieringsmogelijkheden zijn leidend geweest in het ontwerpproces, dat geresulteerd heeft in een haalbaar en voor alle partners acceptabel plan. Het behoud van het voetveer en de dijkafrit naar de parkeerplaatsen waren ontwerpuitgangspunten. De KRW-geul en zwemplas zijn zodanig ontworpen dat deze aansluiten op het huidige reliëf en de parkeerplaatsen in de uiterwaard. De mogelijkheden voor een andere zonering van natuur en recreatie zijn vanwege budgetbeperkingen in verkenningsfase niet onderzocht.</p>
7	<p><i>Uit het MER blijkt dat in de aanlegfase het risico bestaat dat extra stikstofdepositie optreedt op een aantal stikstofgevoelige en overbelaste habitats in Natura 2000-gebieden (Uiterwaarden Lek en Zouweboezem). Daardoor kunnen significante gevolgen voor de instandhoudingsdoelstellingen van deze gebieden niet op voorhand uitgesloten worden. In dat geval geldt dat een Passende beoordeling moet worden opgesteld. In de Passende beoordeling moet worden vastgesteld of aantasting van de natuurlijke kenmerken van het Natura 2000-gebied voorkomen kunnen worden, waarbij mitigerende maatregelen kunnen worden betrokken. Hoewel het MER (en de bijlagen) geen Passende beoordeling bevat, is de informatie in het MER wel als zodanig te beschouwen.</i></p>	<p>In het MER wordt gerefereerd aan bestuurlijke afspraken om kleine tijdelijke stikstofdeposities toe te staan bij aanlegwerkzaamheden. Deze rede-neerlijn is inmiddels achterhaald vanwege een wijziging van de Wet natuurbescherming (Wnb) per 1 juli 2021. Via deze wetwijziging is de vrijstelling van kleine tijdelijke deposities als gevolg van aanlegwerkzaamheden wettelijk geregeld. Hierdoor zijn de benoemde bestuurlijke afspraken overbodig geworden.</p> <p>Het hoogheemraadschap heeft met de aannemer afspraken gemaakt om met specifieke maatregelen de emissie te reduceren tot 10% van de originele emissie. Het is aan de aannemer om de werkzaamheden uit te voeren binnen de geformuleerde randvoorwaarden. Dit is eveneens het uitgangspunt geweest voor het (ontwerp) projectplan Waterwet Dijk en het (ontwerp) projectplan Waterwet Uiterwaard.</p>
8	<p><i>In de landschappelijke effectbeoordeling is het verflauwen van het talud terecht als negatief beoordeeld, omdat de herkenbaarheid van de het karakteristieke 'getailleerde' dijkprofiel dijk daardoor afneemt. De binnendijkse en buitendijkse beheerstrook zijn niet op hun effecten onderzocht in het MER. Vanuit de criteria die geformuleerd zijn voor het aspect ruimtelijke kwaliteit (in het Ruimtelijk Kwaliteitskader voor de Sterke Lekdijk) is 'aansluiting van de dijk op het landschap' een relevant effect. De essentie van dit criterium is dat de dijk niet als los element door het landschap loopt, maar een smalle grens vormt tussen het binnendijkse cultuurlandschap en het buitendijkse natuurlandschap, die aan</i></p>	<p>De Commissie m.e.r. merkt op dat het aanleggen en aankopen van beheerstroken zich slecht verhouden tot het aspect 'aansluiting van de dijk op het landschap' uit het Ruimtelijk Kwaliteitskader voor de Sterke Lekdijk^{Fout!} Verwijzingsbron niet gevonden.</p> <p>Het effect van beheerstroken op binnendijkse landgebruik en cultuurlandschap is hiervoor toegelicht en wordt beoordeeld als neutraal. Buitendijks is in de huidige situatie al een beheerstrook aanwezig en geen sprake van een verslechtering.</p> <p>Het aanleggen van aansluitingen van en naar</p>

	<p><i>weerszijden tegen de dijk oplopen. Dit principe voor Ruimtelijke Kwaliteit verhoudt zich naar het inzicht van de Commissie slecht met de aanleg van beheerstroken. Binnendijks zijn de aansluitingen van de beheerstroken van invloed op de karakteristieke opritten vanaf de boerderij-erven, maar dit effect is niet in beeld gebracht. Bovendien veroorzaken de beheerstroken ook hinder voor het grondgebruik door omwonenden.</i></p>	<p>beheerstroken is bedoeld om obstakels, zoals dijkafritten (voorzien van bomerijen) en bestaande bebouwing (zoals het Oude Veerhuis) te kunnen passeren. Deze aansluiting worden aangelegd met een taludhelling van 1:5 of flauwer en voorzien van een halfverharding. In de eerste periode naar aanleg veranderen deze aansluitingen het aanzicht van karakteristieke dijkafritten en het groene karakter van de dijk. Na verloop van tijd worden de aansluitingen met gras door- en overgroeid en wordt deze aantasting teniet gedaan (zie figuur 2). Het effect van beheerstroken en aansluitingen wordt daarom beoordeeld als licht negatief en tijdelijk van aard.</p> <p>Het aanleggen van beheerstroken heeft geen effect op de overige criteria binnen het thema omgeving (recreatie, verkeer, hinder tijdens aanleg) en wordt daarom als neutraal beoordeeld.</p>
9	<p><i>Uit het MER blijkt – op basis van bureauonderzoek en vervolgonderzoek – dat in het plangebied geen effecten op archeologische waarden te verwachten zijn. Wel signaleert het MER terecht de kans op een ‘toevalsvondst’ en de daarvoor geldende meldplicht. Aangezien het oorspronkelijke landschap is geërodeerd door de Lek, moet hierbij vooral gedacht worden aan het aantreffen van een vaartuig uit de late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd.</i></p> <p><i>Voorafgaand aan de uitvoering een procedure vast te leggen voor het geval deze situatie zich voordoet.</i></p>	<p>Op bestuurlijke niveau worden afspraken gemaakt over samenwerking en bijdragen aan de planuitwerking en realisatie. Deze afspraken worden vastgelegd in een samenwerkingsovereenkomst. Het voornemen is om voor risico's met een kleine kans maar groot gevolg, zoals toevalsvondsten archeologie of ontplofbare oorlogsresten, de afspraak te maken dat bij optreden hiervan binnen één week een advies vanuit het projectteam wordt opgesteld. Het voornemen is om het ambtelijke opdrachtgeversoverleg de bevoegd te geven om daarna een besluit te nemen.</p>

3 Wijzigingen ten opzichte van het ontwerp besluit

3.1 Projectplan Waterwet 'Dijk'

3.2 Wijzigingen naar aanleiding van de zienswijzen

De ingediende zienswijzen geven geen aanleiding om het Projectplan Waterwet Dijk te wijzigen. Voor de inhoudelijke beantwoording van de zienswijzen wordt verwezen naar bijlage 1.

3.3 Ambtshalve wijzigingen

In paragraaf 6.2 (pag. 27) staat het volgende:

'Het waterschap heeft als uitgangspunt om de aangekochte gronden in gebruik terug te geven aan de huidige eigenaar. Dit kunnen langjarige overeenkomsten zijn (*we denken daarbij -indien mogelijk- aan een periode van 10 jaar*), mits voldoende is geborgd dat het beheer en onderhoud uitgevoerd wordt met inachtneming van het beheers en onderhoudsplan.'

De schuingedrukte tekst wordt als volgt aangepast:

'we denken daarbij -indien mogelijk- aan een periode van 15 jaar'.

4 Bijlagen

Bijlage 1 overzicht zienswijzen en beantwoording

Bijlage 2 Definitief advies commissie m.e.r.

Bijlage 3 Aanvulling op Milieueffectrapportage Salmsteke Ontkiemt!

Bijlage 4 Notitie onderzoek stikstofdepositie Gebruik

Bijlage 5 Ontheffing Wet natuurbescherming

Bijlage 6 Memo bomen effectenanalyse Salmsteke

Bijlage 7 Onderbouwing steenuil aanvulling

